

підприємств з врахуванням інноваційної складової у діяльності підприємств аграрного сектора

### ***Список літератури***

1. Про інноваційну діяльність: Закон України No 40 - IV від 4 липня 2002 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Бузовський Є.А. Обумовленість інноваційного розвитку аграрного виробництва / Є.А. Бузовський // Організаційно - економічні трансформації в аграрному виробництві: матеріали Всеукр. конгресу вчених економістів - аграрників, (Київ, 25 - 26 лют. 2010 р.); ННЦ «Ін-т аграр. екон-ки». – К. : Ін-т аграр. екон-ки, 2010. – С. 318 – 321
3. Дацій О.І. Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України: монографія / О.І. Дацій. – К. : ННЦ ІАЕ, 2004. – 428 с.

## **ПРИНЦИПИ ВИБОРУ ІНДИКАТОРІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**

*Шведчиков О.А., асистент кафедри оподаткування,  
СНУ ім. В. Даля, м. Луганськ, Україна*

Процес розв'язання проблеми визначення рівня соціально-економічного розвитку передбачає формування системи показників (індикаторів), які деталізуватимуть фактори впливу на кінцевий результат і в такий спосіб визначатимуть доцільні напрями регулюючого впливу на процеси формування соціально-економічних механізмів розвитку. Індикатор – це елемент, показчик, пристрій, прилад, що відображає хід процесу або стан досліджуваного об'єкту, його якісні або кількісні характеристики у формі, яка є зручною для сприйняття людиною. Індикатор є узагальненою характеристикою та дозволяє провести ідентифікацію стану об'єкту, порівняти теоретичні та практичні результати його функціонування. Крім показників (індикаторів) практичне застосування також отримали індекси, які є агрегованими або зваженими показниками. Вони використовуються переважно у тих випадках, коли чітко простежуються причинно-наслідкові відношення між різними показниками [1].

При визначенні системи індикаторів щодо оцінювання рівня соціально-економічного розвитку необхідно враховувати такі принципи:

**Ефективність.** Витрати на дослідження зокрема, на збір та опрацювання інформації повинні бути незначними. Обираються показники, які є доступними, представлені у офіційних документах та систематично оновлюються.

Оперативність. Простота інтерпретації результатів аналізу та оцінювання рівня соціально-економічного розвитку, можливість їх швидкого перетворення в інструменти оперативного впливу на різні сфери діяльності підприємств.

Комплексність. Принцип комплексності означає вивчення різних аспектів та закономірностей розвитку в їх взаємному зв'язку та взаємообумовленості. Враховуючи, що соціально-економічний розвиток – це є збалансований розвиток двох складових (соціальної та економічної), то необхідно обрати таку методику, яка дозволяла б отримати узагальнюючу характеристику рівня розвитку.

Вірогідність. Вірогідність досягається через використання перевірених даних, у тому числі і через перехресні непрямі оцінки, а також залучення експертів з числа найбільш компетентних фахівців, як теоретиків, так і практиків. Результати оцінювання повинні бути надійними та вірогідними, тому що вони мають бути використані для подальших обґрунтованих змін на підприємствах, визначення пріоритетних соціально економічних механізмів забезпечення соціально-економічного розвитку, вибору й реалізації відповідних стратегій.

Науковість. Даний принцип означає опис, пояснення та передбачення соціально-економічного розвитку на основі використання науково обґрунтованих та апробованих методик. Оцінювання розвитку підприємства повинно здійснюватися в динаміці за визначений (достатньо тривалий) проміжок часу.

Об'єктивність. Даний принцип полягає у використанні різних каналів для одержання інформації, необхідної для оцінки соціально-економічного розвитку підприємств.

Системність. Даний принцип передбачає певну логічну послідовність етапів формування соціально-економічних механізмів розвитку, певну структуру та ієрархію складових та індикаторів розвитку. Оцінювання рівня соціально-економічного розвитку підприємств повинно виражатися переважно в показниках кількісно вимірних (натуральних, вартісних, бальних), оскільки такі показники прості для сприйняття і порівняння. Якісні показники доцільно використовувати для врахування факторів, що відображають психологічні аспекти людської поведінки та які не піддаються безпосередньому обліку або вимірюванню.

Відомі приклади визначення показників для оцінювання економічної, екологічної та соціальної складових сталого розвитку соціально-економічних систем. Для цього використовуються переважно два підходи. Перший підхід пов'язаний з побудовою системи показників, кожний з яких відображає певні аспекти розвитку, другий підхід передбачає використання інтегральних показників, які містять в собі агреговану інформацію. Використання інтегральних показників є доцільним для порівняння різних економічних систем як між собою, так і в різні періоди їх розвитку. На практиці більш поширений перший підхід, оснований на побудові системи показників розвитку.

Сталий збалансований соціально-економічний розвиток підприємств є основою процвітання, як країні в цілому, так і тих регіонів, в межах яких вони розташовані. В умовах ринкової економіки відображенням розвитку підприємств, а,

отже, й відповідних адміністративних одиниць регіонів (міст, районів тощо) є покращення основних показників їх діяльності. В попередні роки основна увага приділялася покращенню економічних показників, що відображають ситуацію із виробництвом товарів та послуг підприємствами, які розташовані на територіях конкретних місць та районів. Але в сучасних умовах все більша увага повинна зосереджуватися на людському вимірюванні економічного розвитку, формуванні позитивного іміджу й ділової репутації підприємств у свідомості населення та споживачів продукції.

Програма розвитку ООН, починаючи з 1990 р., видає спеціальні всесвітні доклади про людський розвиток. Запропоновані для цього методики дозволяють здійснювати порівняльний аналіз розвитку як окремих країн, так і груп країн. Для визначення об'єму людського потенціалу використовується агрегований показник – індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП), який враховує такі аспекти розвитку людського потенціалу [2]:

здоров'я та довголіття, які вимірюються показниками очікуваної тривалості життя при народженні;

доступ до освіти, що вимірюється рівнем грамотності дорослого населення й сукупним валовим коефіцієнтом охоплення освітою;

гідний рівень життя, що вимірюється величиною валового внутрішнього продукту на душу населення в доларах США за паритетом купівельної спроможності.

Покращення здоров'я населення є важливим фактором фізичного розвитку, підвищення працездатності і, відповідно, розширення можливостей для створення продуктів, послуг, накопичення знань.

Підвищення рівня освіти як окремої людини, так й населення в цілому, суттєво впливає на якість людського потенціалу та обумовлює ріст продуктивності праці. Рівень освіти характеризує накопичений освітній, трудовий, науковий, інтелектуальний, творчий потенціал, складає фонд сукупних знань та вмінь – духовне багатство суспільства [3].

Показники іміджу та ділової репутації відносяться до категорії рефлексивних показників. Саме ці показники формують образ підприємств чи певної території у свідомості населення та споживачів продукції. Для оцінки репутації та іміджу підприємств можуть бути задіяні такі показники, як якість менеджменту, якість продукції або послуги; здатність залучати та утримувати кваліфіковані кадри; інвестиційна привабливість бізнесу; орієнтованість виробництва на використання нових інноваційних технологій та інноваційної праці тощо.

### ***Список літератури:***

1. Корчагина Е.В. Методы оценки устойчивого развития региональных социально - экономических систем / Е.В. Корчагина // Проблемы современной экономики. – 2012. – № 1 (41). – С. 67 - 72.

2. Закирова Д.И. Человеческий потенциал республики Казахстан / Д.И. Закирова // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 5 (131). – С. 370 - 379.

3. Валентей С. Человеческий потенциал: новые измерители и новые ориентиры / С. Валентей, Л. Нестеров // Вопросы экономики. – 1999. – № 2. – С. 92 - 93.

## **ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В БАНКАХ ДРУГОГО РІВНЯ**

*Швирьова О.В., аспірант кафедри фінансів і банківської справи,  
Донецький національний університет, м. Донецьк, Україна*

На сучасному етапі розвитку світової економічної системи незаперечним є факт активного впровадження інновацій в усі сфери господарства. Навіть банки, які вважаються найбільш традиційними структурами з певним спектром операцій, в останній час є одними із лідерів з реалізації інновацій. Разом з тим, інновації в банківській сфері мають свої особливості:

1. велика кількість банківських інновацій на сьогоднішній момент є технологічними інноваціями, отже, імпульси для введення таких інновацій виходять з інших сфер діяльності (інформаційні технології, електроніка, комунікації);

2. інновації, які розробляються самими банками, в першу чергу, пов'язані з організаційними та структурними змінами і новими банківськими продуктами;

3. легкість імітації банківських інновацій, поділ банків на лідерів і імітаторів. Однак, як зазначає А.В. Муравйова, даний розподіл умовний, оскільки інформаційні технології привносяться ззовні. Банки-лідери, досягають успіху, насамперед, у впровадженні технологічних інновацій, які виробляються в інших галузях [1];

4. банківські інновації на відміну від технологічних інновацій характеризуються низькими фінансовими витратами. Це пов'язано з тим, що для звичайних фірм важливим елементом витрат є витрати на проведення наукових досліджень, а для банків як імітаторів важливі тільки витрати на купівлю технологій;

5. змінний характер банківських інновацій, що означає, що при невдачі інновації (особливо продуктової) її можна найчастіше відносно швидко і недорого вилучити з ринку.

Крім того, слід особливо підкреслити особливості інновацій у вітчизняній банківській сфері:

1. інновації кредитних організацій України спираються, перш за все, на зарубіжний досвід. У цьому зв'язку виникає проблема адаптації зарубіжних нововведень для банківського ринку України, оскільки вітчизняний ринок